TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.

Post Office Address: TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Sulo Syvänen, Alex Sevo, A. N. Koskela, K. E. Heikkinen.

Phone: Office 365, Editorial Dep't 832

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Bolshevismi ja demokratia

Kysymys demokratiasta — kirjottaa tunnettu hollantilainen vasemmistososialisti Anton Pannekoek — esiintyy nykyisyyden suurena riitakysymyksenä. Demokratialla käsitetään kansan valtaa: kansan tulee itse hallita itseään. Sitä eivät saa hallita toiset. Sen tulee oman tahtonsa mukaan ratkaista omat asiansa.

Jos nämä väitteet ottaa kirjaimellisesti, niin ovat ne oleellisesti todellisuudessa toteuttamattomia. Ei löydy kansaa, joka itse hoitaisi asioitaan, sillä kaikki jakautuvat luokkiin. Riistäjät ja työläiset seisovat jyrkästi vastakkain. Näillä kahdella luokalla ei ole yhteisiä etuja ja siitä syystä ei niillä saata olla yhteistä, yhtenäistä tahtoa.

Kun me puhumme kansasta, pidämme me silmällä omistamattoja kansanjoukkoja erotukseksi loistavasta vähemmistöstä. Juuri tämän kansan, köyhän työkansan, proletariaatin pitää itse hallita itseänsä. Kaikkialla on proletariaatti enemmistönä. Sen vuoksi ainoastaan sen etujen tulee näytellä ratkaisevaa osaa. Ainoastaan proletariaatin tulee hallita yhteiskuntaa. Porvarillisen vähemmistön etuja ei tarvitse ottaa lukuun.

Jos työväen joukot käsittävät selvästi, että heidän tulee käyttää valtiollista valtaa sosialistisen luomistyön hyväksi, niin he työntävät sivuun kaiken yhteistoiminnan porvariston kanssa. Pääoman edusta ei silloin saata olla puhettakaan. Tämä ei kylläkään ole muodollista kansanvaltaa, joka puolustaa joukkojen elinetuja. Se on se järjestelmä, jota Marx nimitti proletariaatin diktatuuriksi, jota ennen nimitettiin kommunismiksi ja nyt bolshevismiksi. Tätä järjestelmää toteutetaan suuressa mittakaavassa Venäjällä. Sen alkuna oli Pariisin kommuuni. Työväen edustajain neuvostot kaupungeissa, talonpoikaisneuvostot maasedulla ovat niitä aineksia, joista hallitus rakentuu. Kaupungin hallinnon valitsevat kaupungin työväen neuvostot. Määrätyn teollisuusalan tehtaitten työväen neuvostot valitsevat mainitun alan hallinnon koko maata varten. Aika-ajottain kokoontuva neuvostojen edustajakokous määrittelee yleisen politiikan. Kutakin eri alaa: teollisuutta, elintarveasioita, kuljetusta, terveydenhoitoa, kansanvalistusta käsittelemään kokoontuvat erikoiset edustajakokoukset joihin paikalliset neuvostot lähettävät erikoistuntijajäsenensä tekemään selkoa kokemuksiensa tuloksista ja sopimaan yleisistä toimenpiteistä.

Tämän joustavan koneiston Venäjän kansa rakensi lähtien uuden yhteiskuntajärejstelmän luomisen tarpeellisuudesta. Tämä koneisto esiintyy proletariaatin diktatuurin elimenä, sillä porvaristo ei ole syrjäytetty hallintoelimestä keinotekoisesti äänioikeuden riistämisellä. Ei, sille ei yksinkertaisesti löydy sijaa tässä järjestössä. Asia on näet siten, että tämä hallintokoneisto, ollen samalla hallitus, nojaa ei ainoastaan ihmisiin, vaan myöskin työhön. Ken ei tee työtä, hän riistää itseltään mahdollisuuden vaikuttaa maan kohtaloihin. Entinen tehtaan johtaja taikka omistaja, joka on valmis jatkamaan työtään teknillisenä johtajana työväen valvonnan alaisena, saattaa rinnan muitten työläisten kanssa hallita tehdasta. Vapaitten ammattien ihmiset — lääkärit, opettajat, taiteilijat — muodostavat omia neuvostoja, jotka ratkaisevat heitä koskevat kysymykset. Kaikkien näitten neuvostojen jäsenet ovat kiinteässä yhteydessä joukkoihin, koska he aika-ajottain eroavat, uusien tullessa tilalle, jolla estetään uuden byrokratian muodostuminen. Tämä on täysin toteutettavissa, koska tehokkaan pyrkimyksen avulla oppia ja opettaa muita, tarvittavat kyvyt ja keinot lakkaavat olemasta määrättyjen henkilöitten yksinoikeutta.

Tarkastellessa tätä todellista kansan itsehallintoa, voidaan selvästi havaita, kuinka vähän kaikkein kansanvaltaisinkin parlamentti saattaa toteuttaa kansanvaltaa. Se voi muodostaa parlamenttaarikkojen hallitukser, joka vain näöltään näyttää kaikkivoivalta, koska koko valtion hallinta on virkamieskunnan, byrokratian käsissä.

Huolimatta kansanvallan kukoistuksesta Ranskassa, Amerikassa ja Sveitsissä ovat joukot pääoman herruuden alaisina ja heitä riistetään aivan samalla tavalla kuin monarkisissa maissa. Huolimatta yleisestä äänioikeudesta ovat joukot voimattomia, eivätkä voi muuttaa asemaansa. He joutuvat parlamenttihallituksen ja virkamieskunnan muodostaman keinotekoisen koneiston painostuksen alaiseksi. Ainoastaan joskus, vaalien aikana, heillä saattaa olla jonkunlaista vaikutusta, mutta silloinkin ohjelmien ja vaalipuheitten räikynnän aikana voi heidän tahtonsa ilmetä ainoastaan puolittain. Ja joskin valitut parlamenttimiehet tahtoisivat ottaa vilpittömästi vaaria kansan tahdosta, niin he pian kuitenkin vajoavat parlamenttisuohon: puoluekuriin, kulissien takaisiin pyyteisiin, vehkeilyyn ja lörpöttelyyn. Mutta "parlamenttaarinen" hallitus, joka muodostuu puolueitten johtajista, muuttuu melkein riippumattomaksi kansan tahdosta. Tämä hallitus on vuorostaan voimaton valtion byrokratian lujan järjestöä vastaan, joka suhtautuu väestöön vierasmaalaisten vallottajien tavoin. Parlamentin herruus on ammattipolitikoitsijain uskon symbooli, jotka pitkillä puheillaan tahtovat todistaa sen välttämättömyyden. He pelkäävät bolshevismia. Sen tulo uhkaa heidän olemassaoloaan. Silloin kun pitkien puheitten asemasta tarvitaan käytännöllistä työtä — silloin nämä ihmiset ovat todellakin tarpeettomia.

ITALIAN JA RANSKAN TYÖVÄENLIIKE

Torinon "L'Ordine Nuovossa" julkaisee Sinovjev pitemmän artikkelin, jossa hän tutkii Italian kysymystä, joka näinä päivinä on keskustelun ytimenä kommunistisen internationalen osastoissa.

Italian tapahtumat ovat tämän mukaan vain sen ilmiön ilmausta, joka on todettavissa monissa maissa: pyrkimys muodostaa kommunistisen internationalen oikea sivusta.

Sitten selostaa Sinovjev toimeenpanevan komitean ja Italian sosialistien välisiä seikkoja. Hän nuhtelee Serratia hänen kaksimielisistä julistuksistaan toiselle kongressille ja hänen kannastaan kolmannen internationalen toimeenpaevaa komiteaa kohtaan. Se mistä Sinovjev häntä erikoisesti nuhtelee, on, että hän piti parempana sosialistisen puolueen yhtenäisyyden nimessä erota Livornon kongressissa 60,000 kommunistista pikemmin kuin uhrata 11,000 opportunistia: Jos Serrati on liittynyt reformisteihin kommunisteja vastaan johtuu se yksinomaan siitä, että hän tuntee enemmän sukulaisuutta ja myötätuntoa reformisteja kohtaan kuin kommunisteja."

Italian sosialistisen puolueen olisi pitänyt valmistautua ratkaisevaan taisteluun eikä antaa porvaristolle aikaa vahvistaa voimiaan. Hiukan jälkeen Moskovan kongressin, jossa oli korostettu tätä välttämättömyyttä, alkoi Italian työläisten vallankumouksellinen liike, punaisen armeijan muodostamisen ja tehtaiden valtaamisen muodossa. "Tämä mahtava liike olisi voinut kehittyä, ellei sitä olisi estetty puolueen passiivisuudella ja Italian reformistien petturuudella. Puolueen vitkastelujen kautta on Italiassa menetetty otollinen hetki. Italian porvaristo on taitavuudella käyttänyt hyväkseen serratilaisten vitkasteluja vahvistaakseen asemaansa. Keskustan häilyväisyyksien johdosta tulee Italian työläisten taistelu paljoa vaikeammaksi kuin se voisikaan olla, uhrien lukumäärä kasvaa, tie on pitempi ja vaivaloisempi."

Sinovjev arvostelee ankarasti Italian sosialismia. Hänen arvostelunsa mukaan se näyttää punaisemmalta kuin muissa maissa yksinomaan vallankumouksen kajastusten johdosta, mikä on lähempänä Italiassa kuin muualla: "keltainen näyttää vaaleanpunaiselta ja vaaleanpunainen punaiselta: Italian reformistit näyttävät olevan sanoissa vallankumouksellisia ja Italian keskustalaiset miltei kommunisteja. Tämän näköhäiriön uhreja olimme me jonkun aikaa."

Serrati ja hänen henkiheimolaisensa kuuluvat Sinovjevin arvostelun mukaan 2½ internationaleen.

Osotettuaan toiminnan internationalen välttämättömyyden, yhtenäisen koko mailmaa käsittävän kommunistisen puolueen välttämättömyyden, puhuu Sinovjev toisen kongressin jälkeen saavutetusta menestyksestä. Niinpä hän lausuu Ranskan kommunistisesta liikkeest seuraavaa:

"Meillä on ollut suunnaton menestys Ranskassa.

Me tiedämme, että sielläkin on vielä välttämättömästi eräänlaisia horjumisia, eräänlaisia jälleenlankeemuksia, mutta peruspiirteissä on työn urat jo uurrettu. Me näemme varsinkin toveri Souvarinen ja muiden "Bulletin Communisten" avustajain komeista artikkeleista, että Ranskassa on suoranainen kommunistiryhmä, jonka kanssa me olemme täydessä yksimielisyydessä ja ehdottomassa solidaarisuudessa Ranskan ja kansainvälisen työväenliikkeen kaikista peruskysymyksistä. Me näemme myöskin, että toiminnan miehet, kuten toveri Cachin osaavat kunniallisesti ja urhoollisesti puolustaa lippua, jonka alle he ovat ryhmittyneet. Emme epile hetkeäkään, että sosialistisesta puolueesta tulee voimakas kommunistinen puolue sanan täydessä merkityksessä ja että loistava tulevaisuus tulee kuulumaan sille."

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOLLISIA VIRTAUKSIA ULKOMAILLA

SAKSAN MAALISKUINEN PROLETAARINOUSU

Saksan Kommunistipuolueen keskus on antanut maaliskuun noususta seuraavan selityksen:

I.

Saksan porvaristo oli joutumassa pahaan pinteeseen. Lontoon neuvottelut olivat katkenneet, häpeällisen orjarauhan pykäliä alettiin toteuttaa käytännössä ja Ylä-Sshlesiassa kohisivat korkeina kansallisten intohimojen liekit. Porvaristo oli tosin kansallisten sosialistien suosiollisella avulla tehnyt rauhan. Mutta sen kautta jouduttiin vain uusiin kärsimyksiin: taisteluun nälkää vastaan. Tilannetta pahensi vielä taloudellinen ahdinko. Porvaristo oli saanut aikaan vain näennäisen rauhan. Pian elettiin taas sodan merkeissä. Imperialistisen sodan ja imperialistein solmiaman rauhan pettäväisyys oli ihan ilmeinen. Edellisen uhka oli yhtä suuri kuin jälkimäisen hetkellisyys. Voittajien ja voitettujen asema oli yhtä tukala: kummatkin seisoivat perikadon partaalla.

Tilanteen kärjistyminen edisti vastavallankumouksellisten voimien kehittymistä. Kahr otti vapauden iskeä nyrkkinsä pöytään ja vaatia hiljaisuutta. Toisaalta alkoivat sosialistikavaltajat yhä yleisemmin vetäytyä porvariston leiriin. Sosialidemokraatti ja riippumattomat sosialistit olivat jo ennen esiintyneet ammattiliittojen kommunistisia jäseniä vastaan. Nyt tuli heistä vastavallankumouksen vankka suojamuuri. Vastavallankumouksellisten rintama ulottui Westarpista Ledebouriin asti.

Riippumattomista ja sosialidemokraateista ynnä virkavaltaisista ammattiliikkeen johtajista tuli harjoittamansa jarrutuksen vuoksi todellisia porvariston hyväntekijöitä. Heidän avullaan onnistui porvariston estää vallankumouksellisen luokkahengen leveneminen työväestön laajoihin kerroksiin. Siten heikensivät he luokkatietoisten työläisten voimia. He saivat työläiset suostumaan imperialistien solmiamaan näennäiseen rauhaan. Aivan kuten elokuun 4 p:nä 1914, jolloin työkansa sosialidemokraattien petoksen kautta joutui imperialismin sotavaunujen alle.

Vuoden 1914 aikuinen linnarauha oli jälleen toteutettu. Sosialidemokraatit ja riippumattomat menivät joko salaa tai julkisesti porvariston muodostamaan hallitukseen. Siten saivat porvarit hyvän tilaisuuden etsiä sovintoa ententeporvarien kanssa. Sosialistipuolueitten kanssa solmittu liitto oli porvaristolle takeena siitä, että sen onnistuisi kiskoa omansa ja ententen sotamenot takaisin Saksan työkansalta. Tuon liiton kautta joutuivat työläiset käsistä ja jaloista sidottuina saksalaisen ja ententeporvariston käsiin.

II.

Tilanteen vakavuus oli ilmeinen. Jos mieli pelastua, oli Saksan työväestön katkaistava ne siteet, joilla porvaristo oli sen kahlehtinut. Sen oli ennen romahdusta luovuttava liitosta vararikkoisen porvariston kanssa. Mutta tämä vaati luokkataistelua entistä jyrkemmässä muodossa. **Työväenluokan oli hyökkäämällä saatava vallankumouksellinen alote käsiinsä.** Hetki pakoitti työväen toimimaan itsenäisesti, käymään valtavaan hyökkäykseen vastavallankumouksellisia vastaan, joiden etenemisestä oli tosiaan aika tehdä loppu. Sanoimme, että hetki pakoitti työkansan yrittämään. Lisäämme, että se oli pitkästä aikaa sille otollinen. Ja hyvän tilaisuuden ei koskaan saa antaa mennä ohi.

Saksan työkansalta kysyttiin, tahtoiko se tahdottomasti kulkea porvariston talutusnuorassa ja tehdä liikkeensä vastustajansa liikkeitten mukaan, vai mielikö se tehdä lujan ja itsenäisen päätöksen ryhtyä vallankumouksellisiin tekoihin pakoittaakseen vastavallankumouksen siirtymään puolustuskannalle.

III.

Kaikissa Saksan porvaristoa tähänasti kohdanneissa "koettelemuksissa" on Kommunistinen puolue kehoittanut proletaarijoukkoja enentämään porvariston ahdinkoa ja pyrkimään vallankumoukselliseen ratkaisuun. (Niin menteltiin Versaillesin rauhaa solmittaessa, niin sotarikollisia rangaistaessa sekä puolalais-venäläisen sodan aikana.) Mutta silloinen saksalainen kommunistipuolue (Spartakusliitto) ei ollut kyllin vahva kyetäkseen muuhun kuin propagandatyöhön mainittujen kriisien kohdatessa.

Saksan Yhdistynyt Kommunistipuolue oli suuremman voimansakin vuoksi velvollinen siirtymään pelkästä agitasionista ja valistustyöstä tosi toimintaan.

Sen täytyi — kuten puolueen perusjulistuksessakin jo lausuttiin — näyttää työläisille tietä taistelussa ja nyt — hetken sitä vaatiessa — o soitti se seisovansa sanojensa takana.

Omaan voimaansa luottaen oli puolueen uhmattava kaikkia vaaroja, sitäkin, että vain pieni osa työväkeä kuuntelisi sen kutsumusta. Oli jokatapauksessa yritettävä temmata työväen suuret joukot yhteiseen taisteluun saman pyhän asian puolesta.

IV.

S. Y. K. Puolue valmisti hyökkäystään laajaperäisellä propagandalla sekä eduskunnassa että sen ulkopuolella. Se vaati liittoa Neuvosto-Venäjän kanssa. Eduskuntatyö samoin kuin ulkopuolinen propagandakin osottautui, kuten se on useimmiten osottautunut — tyhjäksi voiteen haaskaukseksi. Oli tultu siihen, että oltiin suorastaan pakotettuja sanoista tekoihin. Sota luokkienvälisellä rintamalla jäi ainoaksi neuvoksi.

V.

Seurasi sitte Hörsingin röyhkeä taisteluhaaste, koskeva Mansfieldin työläisiä. Nyt ei joukkotoimintaan ryhtymistä enää kukaan epäiliyt. Mainitun vastavallankumouksellisen tihutyöt olivat vain merkkinä lukuisiin samantapaisiin vainoihin. Tarkotuksena oli nujertaa vallankumouksellisten etujoukko. Porvaristo saavuttaisi siten hyvän tilaisuuden jatkaa passiivista vastarintaansa, mikä johtaisi saksalaisen ja ulkomaisen porvariston veljeytymiseen työläisten kustannuksella. Työläispuolueitten oli joko hyväksyttävä Hörsingin toiminta vallankumouksellistä työväkeä vastaan tai sitte asetuttava Keski-Saksan työväestön puolelle Hörsingiä ja muita vastavallankumouksellisia vastaan. Riippumattomat ja sosialidemokraatit eivät hetkeäkään epäröineet asettuessaan Hörsingin puolelle työläistovereitaan vastaan. Kommunistinen puolue ei sekään vitkastellut. Se ponnisti kaikki voimansa, saadakseen koko Saksan työväestön keski-saksalaisten avuksi. Oli tehtävä vastahyökkäys. S. Y. K. P. julisti suurlakon. Porvarilliseen diktatuuriin ei voitu enää tahdottomasti alistua.

VI.

S. Y. K. P:n johtama vastahyökkäys on torjuttu. Taistelu vastavallankumousta ja sille antautunutta riippumatonta ja sosialidemokratista puolue- ja ammattijohtoa vastaan kävi ylivoimaiseksi.

S. S. P:n ja S. R. S. P:n samoinkuin virkavaltaisen ammattijohdon pimittämät työläiset eivät kyenneet käsittämään S. Y. K. P:n yritystä hankkia työkansalle taistelualote. Näihin työläisiin kuuluu paljon paremplosaisia, jotka luulevat, että yritys oli ennenaikainen. Mutta he eivät ota huomioon sitä seikkaa, että kaikki työläiset eivät enää voi kestää kauemmin. Työttömien ja tilapäistyöläisten samoin kuin köyhälistön tasalle vajonneitten pienporvarillisten ainesten hätä on liian suuri. Toisen työväenosan syvästi alistuessa porvariston diktatuuriin, ryhtyvät tolset epätoivoiseen taisteluun sitä vastaan.

Vallankumouksellisessa luokkasodassa on ikäänkuin kaksi napaa, joiden ympärillä kaikki toiminta näyttää keskittyvän. Toinen on usko porvarillisen kansanvallan pelastavaan voimaan, toisten uskoessa yksityisiin terroristisiin tekoihin, sabotaasiin ja dynamiittiin. Kummatkaan eivät vie päämaaliin. Yleinen valtiollinen tilanne vaatii toisenlaisia tekoja, joukkoliikettä. Vallankumouksellisen puolueen ei saa tyytyä pelkkään propagandaan. Toiminnasta luopuminen merkitsee sille samaa kuin oman kutsumuksensa kieltäminen. Kieltäytyä johtamasta vallankumousta on sille pahin petos, minkä se voi ratkaisevalla hetkellä tehdä työväenluokkaa vastaan.

Vallankumouksellisen etujoukon taisteluhalu oli suuresti kasvanut, oli mahdotonta pelkästään propagandaan tyytymällä odotaa sellaista hetkeä, jolloin voitiin olla varmat voitosta. Tiettyjen kansankerrosten hätä oli liian suuri. S. Y. K. Puolue ei voinut odottaa siksi, kunnes sen olisi agitatsionillaan onnistunut voittaa taloudellisesti vauraampien, mutta aatteellisesti taantuneitten työläiskerrosten pelkuruus ja kammo ryhtyä taisteluun. Mainitunlaisista työläisistä näyttää jokainen vallankumouksellinen hyökkäysliike ensi asteellaan ennenaikaiselta. He pitävät sitä mielettömänä kapinayrityksenä, turhana valtiollisena seikkailuna.

Mutta aikana sellaisena, jolloin valtiollinen jännitys on suurimmillaan, voi joukkotoiminnasta sittekin olla todellista hyötyä. Siinä voidaan tosin kärsiä tilapäisiä tappioita, mutta nämä ovat vain valmistuksena tuleviin voittoihin. Ainoa keino, millä vallankumouksellinen puolue voi temmata joukot mukaansa vallankumoustaisteluun, on se, että välinpitämättömimmätkin saadaan ymmärtämään valtiollisen tilanteen objektiivinen merkitys. Kaikki toiminta edellyttää luokkavastakohtien kärjistymisen ohella tietyn mielialan heräämistä kansankerroksissa. Toiminta on itsessään tällaisen vallankumouksellisen tunnepurkauksen ilmaus.

VII.

Äskeinen vallankumouksellinen hyökkäysliike on päättynyt S. Y. K. Puolueen näennäisellä tappiolla. Suuret työläisjoukot suhtautuvat toistaiseksi

VALKOISEN SUOMEN SEIKKAILUSTA KARJALAN KANNAKSELLA

Valkoinen Suomi on harjottanut edesvastuutonta sotapoliittista seikkailuaan ja härnäilyään Neuvosto-Venäjälle käsin, siitä saakka kun saksalaisilla voimilla luotu valkoinen Suomi syntyi. Mutta erittäin perinpohjainen on tuo "suurvalta" ollut sen jälkeen, kun se joutui ententen rautaiseen syleilyyn, ja kun ententelle selvisi, ettei Venäjän vallankumous ollutkaan mikään kolmen kuukauden vallankumousilveily, joksi sitä ensin kilvan rienettiin esittelemään, vaan että Neuvosto-Venäjä syntyi Venäjällä suoritetun proletaarisen vallankumouksen tuloksena. Ja kun heille selvisi, että tällä tapauksella näyttää olevan sisäisesti pysyvä ja ulkonaisesti kaatava merkitys. S. t. s. kaatava merkitys porvarilliseen mailmaan nähden kansainvälisessä mittakaavassa. Kun tämä oli selvinnyt, joutui Suomi — ententen määräyksestä, näyttelemään sitä säälittävän surullista vallottajan osaa, jota se on nyt pian kolme vuotta näytellyt.

Suomalaisten — luoteeltaan pikkuporvarillisten ja arvioimiskyvyiltään heikkojen — politikoitsijain silmiin tosin on aina kangastanut myöskin suursuomalainen näköhäiriö. Ja se on antanut ikäänkuin lisää voimaa heille raskaassa puuhassaan. Se on kaksin kerroin työntänyt heitä seikkailevaan sotapolitiikkaan.

Niinpä suurvalta-Suomi julisti olevansa sodassa Venäjän kanssa. Se jo unelmoidessaan vallotuksia, joita tulevaisuudessa tulee tekemään, valmistutti itselleen maantieteelliset kartatkin, joihin oli Suomeen kuuluviksi merkittyinä sekä Vienan-Karjala että Aunus aina Syvärin jokea myöten. Eteläinen raja oli työnnetty Nevaan, joka saavutus karttaankin oli merkitty pisteillä.

Kun näin olivat rajatkin selvillä kartoissa, niin ei puuttunut enään muuta kuin "sota". Se tietysti alettiin Neuvosto-Venäjää vastaan, kuten koulupoika alkaa lumisotansa aikamiestä vastaan. Tälle sodalle Neuvosto-Venäjällä hymyiltiin, mutta joskus, kun alkoivat tulla vallan hävyttömiksi, täytyi vaivautua työntämään heitä, poikaviikareita, vähän syrjempään.

Ensimäisiä sotatemppuja Suomen puolelta havaittiin tuossa pääsiäisjuhlien aikoina keväällä 1919. Silloin alkoivat rajan yli ampumisensa Karjalan-Kannaksen suunnalla. Ensin oli ammuskeleminen joutavaa, koulupoikain paahtamisen tapaista leikittelyä, mutta vihdoin kesäkuun viidennen päivän tienoilla alkoivat puuhansa oikein äkäisessä äänilajissa. Näihin aikoihin alkoivat tulla päiväjärjestykseen myöskin ryöstöretket, joita panivat toimeen Neuvosto-Venäjän alueella milteipä joka päivä.

Aunuksen ja Lempäälän retkistä ei voi puhua, koska ne tapahtuivat "salaa" Suomen hallitukselta. Puhumme siis siitä, että suojeluskunta-osastot panivat toimeen pitkin Inkeriä laajoja ryöstöretkiään. Milloin veivät mukanaan muutamia lehmiä, milloin hevosia tai tappoivat kylien rauhallisia asukkaita. Punaarmeijan sotilaita tuhosivat vahtipaikoilleen ja kerran murhasivat erään vanhan virolaisen perheen, joiden ruumiit piilottivat metsään. Joka oisen kiväärі- ja kuularuiskutulensa lisäksi, jota tuiskuttelivat Rajajoen yli, ammuskelivat tykistöllääkin ahkerasti. Rautatien aseman polttivat Valkeasaarella. Retukylän hävittivät, ampumalla tykistöllään omalta puoleltaan ja siinä tuhosivat monta rauhallista talonpoikaa. Manilan kylään ammuskelivat samoin tykistöllään, ja tekivät sinne retkiään joka päivä. Rauhallisia heinänkorjaajia, joita joen rantaan oli tullut välttämättömään työhönsä, tappoivat paljon. Nämä sanottuna ainoastaan Valkeasaaren suunnalta. Lähempänä Laatokkaa oli toiminta usein paljoa perinpohjaisempaa.

Tämänkalaisesta "sodasta" vahinko ja kärsimykset koituivat tietysti yksinomaan rauhallisille kyläläisille. Ja niinpä — eikä suottakaan — suomalaisia suojeluskuntajoukkoja heidän keskuudessaan alettiin suuresti vihaamaan huolimatta siitä, että talonpojat juuri näiltä seuduilta aikaisemmin olivat muuttaneet valkoiseen Suomeen, muka omiensa turviin.

Tulkoon sivumennen mainituksi sekin, että kerran sattumalta tavattuamme Keski-Suomen rykmentin komentajan översti Bonsdorffin, Rajajoella, huomautimme ettei meidän järkemme käsitä heidän sodankäyntitapaansa minkään arvoiseksi, sotilaallisen arvonsa puolesta ja pyysimme häntä lopettamaan mokoman ilveilynsä, ellei parempaan kykene. Hän sanoi: "Täytyyhän meidänkin harjottaa tykistöämme ja kun te siinä olette hyvänä maalina, niin miksemme ampuisi kun kerran uskallamme." — Meille silloin muistuivat mieleen ne ajat kun olimme koulupoikia ja tehtyämme jonkun pahantyön, kehasimme: "Ähäh! Uskallettiinpa taas tuokin tehdä!" Mutta jos opettaja sattui saamaan niskasta kiinni ja vähän ravisteli, niin useimmin tuli meille itku silmiin.

Keväällä 1919 saapui ruotsalainen taistelukoulu Rajajoelle manööverehin. Nämä häikäilemättömät lahtarinuorukaiset koko kolmi-kuukautisen manööverinsä aikana malttoivat tuskin vuorokauttakaan olla pois Neuvosto-Venäjän alueilta. He tekivät ryöstöretkiään pitkin Inkerin kyliä, usein kauvaksikin Rajajoelta.

Rajaseudun asukkaille muodostui tilanne kaikkein raskaimmaksi silloin kun Suomen valkoiset keksivät sellaisen "taistelu"-keinon, että asettuivat maantien varsille kyttäilemään rauhallisia ohikulkijoita. Heitä oli mahdoton saada laajoista metsistä pois ajetuksi. Moni kyläläinen tai tietään rauhallisesti kulkeva punaarmeijan sotilas joutui heidän uhrikseen. Nimiä on meillä näiltä ajoilta muistissa runsaasti.

Terijoen komendantti ja Terijoella majaileva entinen Valkeasaaren pappi, varustelivat aseilla ja lähettivät matkalle useita tämäntapaisia ryöväri-retkikuntia. M. m. Alakylään tekivät nämä useita hyökkäyksiään, veivät mukanaan viljaa, eläimiä ja Neuvosto-Venäjän kannatajiksi tietämiään henkilöitä. Näillä retkillä oli usein Suomeen muuttaneita inkeriläisiäkin, joista jokunen joutui meikäläisille vangiksikin. Kaikki vangiksi joutuneet yhtäpitävästi valittivat sitä, että heidän on toimeentulonsa syistä retkeiltävä, sillä Suomen viranomaiset harjottavat painostusta heihin. — Tuoreessa muistissa ovat rajaseutulaisille Hulin-Sergeit ja Paavolan-Paavot. Molemmat täydellisiä maantierosvoja. Yhtäkkiä saattoivat nuo johtajat ilmestyä milloin mihinkin kylään ja panna liemeksi kaikki mitä kohdalle sattui. Nämä molemmat retkikunnat olivat Terijoen komendantin asestamia, järjestämiä ja matkoille lähettämiä.

Siitä jokaöisestä rajan yli ampumisesta — jota Suomen eduskunta kävi tutkimassa — on osotettavissa ja todistettavissa vallan merkillisiä tapauksia. Varsinaisina rajanyliampujina olivat rajaseudun suojeluskunnat. Vallankin Raivolan ja Kuokkalan suojeluskunnat saivat mainetta. Mutta heidän lisäksi ammuskelivat myöskin nuoret upseerit, joille harjotus oli sangen tervetullutta vallankin liikkuvaan maaliin ammunnassa kaipasivat harjotusta. Sen lystin sai moni puna-armeijan sotilas ja kyläläinen maksaa hengellään, mutta mitäpä se kuului ampujille, jotka olivat olevinaan sodassa.

Suomessa tapahtui näihin aikoihin sellaistakin, että varsinainen rajavartiostaan kuuluva sotaväki määrättiin ampumaan Venäjälle. Tavallisesti ilmottivat Uudenmaan rykmentin sotilaat meille jo vähää ennen ampumisen alkamista, milloin vääpelit, milloin vänrikit käskivät ampumaan 60—80 panosta. Pojat kuitenkin aina vakuuttivat, että he eivät ammu meitä kohden, vaan ampuvat kuuta, kuten sattuvasti sanoivat. Ja totta onkin, että sotilaiden ampumista kuulista meille sangen harvoin sattui vahinkoja.

Silloin kun eduskuntamiesten tutkimus-ilveily suoritettiin — jolloin omat antoivat kuulia tutkijain kintuille — tapahtui että sotilas eräästä kenttävahdista ilmotti meille taaskin annetun määräyksen: "On ammuttava 40 panosta Neuvosto-Venäjän puolelle." Me hänelle selitimme, että eduskunta tulee tänään tutkimaan, ammutaanko rajalla ja kuka ampuu? Me väitimme, ettei nuo herrat uskalla tulla niin lähelle joen rantaa, että muuta asiaa saavat selville kuin sen, että ääntä kuuluu runsaasti— ja niin se kävikin.

Sotilas sanoi haluavansa kirjottaa sanomalehti "Suomen Sosialidemokraattiin" siitä miten ne asiat täällä oikeastaan ovat. Kehotimme häntä tekemään harrastuksensa mukaan, mutta epäilimme, että ei petturien lehti hänen tarinoitaan paina. Ne kun ovat vain yksinkertaisen sotilaan tarinoita ja vasten upseerien selityksiä.

Muutaman viikon kuluttua tapasimme saman sotilaan uudestaan ja ilmotti hän silloin meille, että olimme olleet aivan oikeassa. Kahdesti oli hän todistettuna tarjonnut paperiaan lehdelle, ensi kerran postitse ja toisen kerran lomalla käydessään persoonallisesti, mutta ei se herroille sosialidemokraateille kelvannut. Yhtä luuta se on pukin sarvi, tuumi poika ja samaa sanoimme mekin.

Tämä kaikki tapahtui aikana, jolloin Suomen niin porvarillinen kuin sosialidemokraattinenkin sanomalehdistö sisälsi seisovan jokapäiväisen suurilla kirjaimilla painetun uutisen: "Bolshevikit ammuskelevat rajan yli." Ja Suomi väitti olevansa sodassa Venäjän kanssa.

Neuvosto-Venäjällä ei tosin heidän ammuskelemiseensa pantu suurta merkitystä, ainahan sitä "sodassa" ammutaan, se ymmärrettiin. Ja kun heitä halutti olla sodassa, vaikkakin noin Suur-Suomelle ala-arvoisessa äänilajissa, niin annettiin heidän olla. Neuvosto-Venäjä ei koskaan ole väittänyt olevansa sodassa Suomen kanssa. Päinvastoin, sitä sotaa ei täällä muisteta koskaan tapahtuneeksikaan. Niinpä kaikille diviseille, joita valkoisen Suomen rajalla koskaan on seisonut, on aina annettu kova ja ehdoton määräys, ettei rajan yli saa ampua. Sitä on poikkeuksetta aina noudatettukin, vaikkakin se erinäisille sotaväen osastoille on ollut raskasta. Usein on sattunut, etta he, kuukausimääriä tehtyään vahtipalvelustaan suomalaisten kuulien alla ja menetettyään monta miestä ovat hartaasti pyytäneet lupaa saada marssia Rajajoen yli ja työntää tuota mokomaa lahtari-rojua vähän tuonnemmaksi. Sitä lupaa ei koskaan ole annettu.

Mielenkiintoista on mainita, että näinä aikoina tehtiin Suomen eduskunnassa välikysymys siitä, tietääkö hallitus, että Suomen sotajoukot ovat menneet Neuvosto-Venäjän rajan yli ja hiessäpäin tappelevat peninkulmien päässä valtakunnan rajoilta, vieraan vallan alueella. Suomen hallitus selitteli, ettei sen tiedossa ole mitään sellaisesta tapauksesta. Se pääsi koko jutusta selville vasta silloin kun armeijan tähteet verissäpäin ja silmäpuolina saapuivat Helsinkiin ja alkoivat kiristelemään hallitukselta maksamatta jääneitä palkkojaan.

Neuvosto-Venäjällä ei tällaista tapahdu milloinkaan. Täällä kun hallituksen joukot sotivat ja menevät toisen valtakunnan rajojen yli, tietää sen hallitus.

Tällaista siis tapahtui aikana, jolloin Suomi väitti olevansa sodassa Neuvosto-Venäjän kanssa.

Sanottakoon nyt sana myös siitä aikakaudesta, jolloin jo on ollut ranha ja ne hyvät naapurisuhteet ovat vallinneet Suomen ja Neuvosto-Venäjän välillä.

Koko tällä rauhan aikakaudella tuskin lienee ollut päivääkään, ettei Suomen sanomalehdistö olisi sisältänyt tietoja siitä, että Neuvosto-Venäjä rikkoo Tarton rauhansopimusta. Milloin näkevät suomalaiset jonkun Neuvosto-hallituksen omaisuuteen kuuluvan lentokoneen liikuskelevan taivaan korkeuksissa, vakoilemassa valkoisen Suomen sotavarustuksia. Milloin singahuttelevat jotkut punaarmeijalaiset Systerbekin suunnalla